Ч. 153 Середа 10 (22) липня 1896. Рік VI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Людвіка Пльона і в ц. к. Старостствах на провинциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

До характеристики наших відносин.

(Дальше).

Хто хоч троха обзнакомлений з цілим апаратом адміністрацийним в нашім краю, сей мусить признати, що така „зміна системи“ не може бути переведена ані протягом року, ані двох, що на се треба троха довшого часу. Напрям, в якім працював цілий апарат адміністрацийний від пятьдесятих років, до кінця вісімдесятих років, не може бути в однім році накручений на инший лад і се виразно заявляв ґр. Бадені репрезентантам Русинів, звертав також їх бачність на трудности, які стрічає правительство задля браку вирозумілости (тут мав на думці шовіністів поміж Поляками). Щоби устали покривдженя рускої мови і письма в урядах, треба, щоби урядники вміли сю мову і письмо, а се не дасть ся перевести в одній хвили; все-ж таки не дасть ся заперечити, що намістник зробив в тім напрямі почини до змін в користь Русинів. Відоме розпорядженє ґр. Голуховского що-до латиньскої азбуки було усунено розпорядженем, що власти адміністрацийні мають уживати в письмах до руских сторін рускої мови і письма. З намістництва, з дирекциї почт і скарбової і ради шк. кр. почали тепер що раз частійше відповідати руским сторонам мовою рускою і руским письмом, а на Урядових актах не тілько шефи сих властий, але й намістник стали підписувати ся руским письмом, чого перед тим не бувало. Устали ревізиї і арештованя, збори і віча відбували ся свобіднійше (чим користували ся навіть москвофіли й радикали), зроблено почини до помноженя руских шкіл вправ і ґімназий, руских катедр в університеті, як і до того, щоби Русини занимали відповідні становища в шкільництві і в урядах.

Очивидно, що розвиток рускої народности, рускої ідеї — се смерть для москвофільства. Заведенє фонетичної правописи (чого Русининародовці від шістьдесятих років домагали ся від правительства для охорони рускої мови й літератури від московщеня) було ударом в серце москвофільства. Проґолошенє проґрами, збори Народної Ради в 1890 р. їх приголомшили, однак москвофіли скоро очуняли після сего погрому. Вони зуміли найти дорогу до проводиря народовців п. Романчука через давного его протектора Б. А. Дідицкого. За его впливом починає ся зворот в політиці п. Романчука в напрямі москвофільского табору. Спершу на осінній сесиї 1892 р. в соймі заявляє він, що его т. зв. проґрама була лише „ще одна проба“, відтак в статях „по соймѣ“ в „Дѣлѣ“ доказує, „що богато справ практичних (!) мають народовці з москвофілами спільні“ (?!), на зборах „Народної Ради“ (27/12 1892), висловлює, що „є між москвофілами люди, з котрими можна іти разом в акциї політичній“ відтак в Бібрці і Долині проголошує т. зв. принципіяльну політику і придбаня осягнені в тім часі називає „дрібниці і хвилевими користями“ (школи вправ, ґімназия, катедра історії, Дністер, друк книжок шкільних для товариства ім. Шевченка і т. ин.). Опісля-ж в марті 1893 скликує вже „консолїдацийні збори“ для єднаня не тілько з такими людьми як др. Денис Кулачковский, що дуже хитро відсилають порішенє щодо нашої національности до етноґрафії й науки, але запрошує яко „мужа довірія“ навіть редактора „Ґаліччанина“ Маркова, а по виборах соймових в осени 1895 аранжує з'їзд москвофільско-народовский і депутацию до Відня і тут вкупі з відомим з аечної пригоди дописувателем „Ґаліччанина“ Щавиньским устроює „довірочні збори“ (14/12 1895) в салї готель Union.

Чи єднаючи ся з Королями, Добряньскими, Марковами, Щавиньскими і т. п. остав п. Романчук вірний традициям народовским і принципам свободи та прав народу?! Нехай на се відповість „Діло“, котре недавно поміж моральні шкоди „реальної політики“ зачисляє „скомпромѣтованє народовцѣвъ черезъ покиненє ихъ принциповъ свободы и правъ народу!“ — отже хто скомпромітував? Чи се традиция народовска, чи се принципи свободи і прав народу — єднати ся з москвофільскими аґентами?!

П. Романчук станув в суперечности з народовскими традициями, бо коли він яко голова „Народної Ради“ проголошував в горі наведені крутарства політичні на зборах „Народної Ради“, на вічах посольских і в „Ділі“, а заступник его др. К. Левицкий, яко справоздавець „народної проґрами“ на „Народній Раді“ голосив, що „ріжниця народовців і москвофілів лежить в основах принціпіяльних, які ніколи разом не зійдуть ся“.

З сего виходить зовсім ясно і недвозначно, що п. Романчук звів нашу політичну акцию знов на манівці, що вступив знов на дорогу

СОРОК КОРОН

(З шведского — Торе Бляншого).

(Конець).

Пан Вінберґ вернув дуже пізно вечером домів. Такий був щасливий, що аж не знав, чи ще ходить ногами, чи на голові. Зайшли були обоє до якоїсь каварні. Она пішла була на перед до окремої комнати і зробила тут ему місце на софі коло себе, але так вузенько, що сиділи таки одно при другім. Він міг еї таки поцілувати, але лиш злегка; чув ще сьвіжий запах еї волося; еї щебетливий сьміх все ще гудів в его ушах і видів як она зробивши великі очи розперла ся на софі і з превеликого дива аж плеснула в долоні: 3.600 корон на рік! Господи, таки гроші! Она, що мала — гм! всего лиш сорок корон на місяць! А він ще й у Велина & С-ки. має посаду!

Отто раз дівчина! Сорок корон на місяць, а прецї убирає ся так красно і до лиця — можна вже сказати, що ощадна! Що сказав би на то товариш Карльзон, котрий так радо говорив про легкодушність і охоту до розтрати у женщин? Але ему ще не можна було о тім знати — нікому ще доси неможна було о тім знати. Умовили ся, що то буде несподіванка, велика несподіванка для всіх, коли то подадуть до ґазет.

Дивно, сорок корон в місяць на стравунок, помешканє і одїж! А при тім ще й не горше вело ся. Еї приятелька тота чорнява, не мала більше як трийцять. Ой, тоті женщини, як мало їм потреба, щоби жити, бути вдоволеними і красно виглядати!

Він в порівнаню з нею був дійстним Кресусом, марнотратником. Вело би ся знаменито. Він мав 3.600 корон річно, цілу знадобу на дві комнати, а до того ще й гроші в банку. Ходив по комнаті, лускав пальцями, чув музику і щебетанє птичок, а відтак ляг спати і ему снили ся рожеві сни.

А що-до неї, то їй неконче пильно діяло ся. Прийшовши до малої комнатки, в котрій мешкала разом зі своєю приятелькою, взяла чорнило і папір. Чорнявої ще не було дома, а она рада з того, що сама, сїла і написала кілька листів, котрі запечатала. Зморщивши брови важила на руці оба листи і легенько при тім зітхнула.... Кинувши ще оком на непостелену постіль чорнявої стала поволи розбирати ся. Відтак загасила лямпу і скочила борзенько у постіль та накрила ся з головою.

* * *

Коли в кілька неділь опісля пан Вінберґ прийшов до контори, був предметом загальної почести. Пан Карльзон стиснув ему кріпко руку, але не подивив ся ему в очи, всї товариші складали ему свої желаня, а шеф закликав его до себе і пожелав ему кількома щирими словами щастя до его заручин.

Вечером сидїв він ще з діловодцем в конторі, другі вже були вийшли. Они замикали рахунки і мали богато роботи.

Нараз поклав пан Вінберґ перо на бік і відозвав ся:

— Коби ти побачив мою малу суджену. Видїв би-сь що то за люба дївчина.

Пан Карльзон легонько почервонів ся.

— Ну, тим лїпше для тебе! — відповів він коротко.

— Она в крамі з рукавичками, але вже від першого липня виповіла свою службу. В осени поберемо ся — говорив пан Вінберґ дальше, і усьміхав ся — такий був щасливий.

Але пану Карльзонови в тій хвили упала ручка від пера і він схилив ся, щоби еї підоймити.

— То дуже красно! — сказав він на то цілий червоний на лици від того, що хиляв ся.

Настала коротка мовчанка.

Пан Вінберґ споглянув знову. На его устах проявив ся тріюмфуючий усьміх: Має всего лиш сорок корон на місяць і давала собі якось раду. Она не така як тоті дївчата, що ти їх знаєш!

Пану Карльзонови якось нервово задрожало лице і він щось замуркотів, ніби в тім значінию, що суть прецї виимки і що не всї женщини однакові...

В осени побрали ся. Пан Вінберґ такий щасливий, як кождий той, що лише що недавно оженив ся. Молода жіночка, весела, жива і любенька. Така красна що аж чудо, але не належить до найощаднїйших, а еї чоловік не може поняти, як то могло бути, що она дївчиною могла жити лиш із сорок корон в місяць, коли їй тепер майже тілько потреба на сукнї.

Але коли иноді порушить сю справу, то она тогдї бере его за шию і шепче ему до уха, що то тепер пише діло.

Бо тепер убирає ся она задля него, щоби він видїв, що она красна..

політичної блуканини і запряг частину Русинів-народовців у москвофільскі шори. Се виявило ся і в акциї виборчій до сойму 1895 і до ради міста Львова, де голова „независмого комітету“ п. Нагірний зробив спільну акцию з Добряньским, Павенцкими, Марковами і т. д. Се мабуть також не є традиция народовска!

(Дальше буде).

Перегляд політичний.

В справі подорожи Є. Вел. Цїсаря до Румунії доносять з Яс, що Монарх по торжественнім відкритю Зелїзної брами дня 27 вересня поїде в супроводі мінїстра справ заграничних ґр. Голуховского через Верчерову до Букарешту, де огляне фортифікациї, а відтак до королївского замку в Синаю.

В добре поінформованих кругах петербургских уважають за річ певну, що цар Николай в своїй подорожи по дворах европейских вступить також до Парижа, а то буде безперечно лиш ще більшим скріпленєм того союза, який сполучає обі держави.

Poll. Corr. доносить, що сербский король Александер зложить ревізиту кн. Фердинандови безпосередно по его повороті з заграниці. З королем має поїхати до Софії президент кабінету Новакович. О приїзди чорногорского князя до болгарскої столиці не чувати нїчого.

Новинки.

Львів дня 21 липня 1896.

— **Іменованя.** Сталими інспекторами в IX. клясї ранґи іменовані провізоричні доси інспектори шкільних округів: Казим. Добровольский, для округа борщівского; Йос. Добрудский, для надвірняньского і богородчаньского; Кароль Фалькевич, для городецкого і рудецкого; Адам Ґартлеб, для збаразкого; Юл. Лоскович, для сокальского; Ів. Лишеґа, для бобрецкого округа шкільного. — Войтїх Полек іменований учителем школи вправ при мужескій семінариї учительскій в Коросні; Меч. Гляватий і Аполїн. Левицкий, учителями школи вправ в семінариї учительскій в Самборі; Яков Николаєвич, провізоричним учителем школи вправ в семінариї учительскій в Тернополи. — Мінїстерство торговлї іменувало офіциялів почтових: Теодора Левкова у Львові і Савина Баєвского в Коломиї контрольорами почтовими в Коломиї. — Президия ц. к. Дирекциї скарбу іменувала концепіста скарбу Стан. Бушка комісарем скарбу в IX. клясї ранґи, а практиканта концептового, Юл. Подчаского, концепістом скарбу в X клясї ранґи.

— **Іспит зрілости** в мужескій семінариї учительскій у Львові зложили: М. Бахульский, А. Давид, І. Ґдула (з відзн.), Л. Іванець, І. Кабаровский, Ф. Кейга (екст.), Л. Клебан, Т. Кобринович, С. Кубракевич (з відзн.), А. Калинович, В. Лесняковский, І. Лисовский, М. Лозиньский (екст.), В. Лукашевич, А. Молчко (екст.), К. Мосїор, К. Мриголод, І. Микитчин, Р. Окульовский, С. Патоцкий (з відзн.), А. Пінтель (з відзн.), І. Прокопишин, А. Претоцкий (з відзн.), Е. Савчак, Т. Сказиньский, Б. Сторопяк, Е. Татомир (екст. з матурою реаль.) До іспиту позволено приступити 35 публичним ученикам а 22 екстернїстам. Поправку мають здавати 8 публичних учеників а 6 екстернїстів; на рік репробовано 1 публичного ученика і 7 екстернїстів; 5 екстернїстів відступило від іспиту. Іспит відбував ся під проводом делеґата краєвої Ради шкільної о. Тороньского.

— **Еміґрациї до Бразилїї** мимо всякої остороги всїх добромислячих людий і мимо виразного заказу бразилїйского правительства впускати до краю галицких еміґрантів, нема кінця. Многі з наших селян просто як би з розуму зійшли, вибирають ся до Бразилїї на певну погибель або бодай на як найбільшу нужду. Причиною того есть очевидно не що иншого лиш підмова аґентів, котрі отуманеним своїм жертвам видирають послїдний гріш. Причиною заказу бразилїйского правительства есть то, що надходячих еміґрантів не можна відразу надїлити ґрунтами і треба їх по кілька місяців або й довше держати по домах еміґрацийних, з чого виходять великі недоґідности як для властий бразилїйских так і для самих еміґрантів.

— **Про еміґрацию до Канади** одержали ми від п. Лаврентия Юркевича з Боратина лист з просьбою, щоби его для остороги еміґрантів оголосити в часописи. В листї сїм каже ся: „В 1893 виїхав з Боратина повіта бродского, Яким Петрусь з родиною до Канади і писав листи до Боратина, що він осїв в містї Віннїпеґ, що ему поводить ся там дуже добре, так, що жичив би кождому, своему братови, щоби до него приїхав. До того прислав він ще й свою фотоґрафію, на котрій був представлений в дуже порядній одежи і при зиґарку. Тим листам так увірили наші селяни, що мало не кождий мав охоту їхати до Канади. Сего року в місяци цьвітни виїхали Ян Зелиньский, Федько Петрусь і Лазар Маґола, всї три з Боратина попродавши кождий по кавалку поля. Кождий мав по 200 зр. і мали намір, як там буде добре, забрати і родину. Дня 17 с. м. отримав я такі листи від них: Коли заїхали до Канади, до Якима Петруся, переконали ся, що то все неправда, бо він мешкав на станциї в містї Віннїпеґ і утримував ся з того, що его жена заробила пранем біля, але так, що ледви з того можна було вижити. Він сам був без всякого заняття. Згадані повисше особи пішли на місто глядати собі роботи, але не могли знайти нїгде проте, що не знали анґлїйскої мови. З гнївом на Якима поїхали до других міст за роботою і по подорожи 645 миль анґлїйских мусїли вернути до Якима, бо роботи нїгде не знайшли для себе про незнанє мови. Ґрунтів не хотїли брати, бо самі мочари і під управу нездатні, а треба платити 10 долярів (25 зр.) за акр, то значить нашого пів морґа. Тут з грызоти за утратою рідного краю і своєї землї та за жінками і дїтьми нохорували ся, і то на тяжку хоробу, на тиф. Коли були в горячцї, то Яким Петрусь добув ся до куферка Лазаря Маґоли і забрав ему 25 долярів. Коли той виздоровів і побачив, що ему забрано гроші, просив Якима, щоби той ему віддав, але той сказав що ему належить ся, а коли хоче, то най его позиває. Тепер зістають всї три без гроша і здоровля та пишуть, щоби їм дати ратунок, а нї, то будуть мусїли з голоду умерти в так тяжкій нуждї. Там наших людий есть сила, а кождий плаче та нарікає на ту годину, коли почув за Канаду“. — Справедливу додає п. Юркевич до сеї вісти свою замітку: „Тепер хотїти, щоби аґенти не ошукували наших людий, коли сам свій чоловік своїх братів привів своїми листами на таку страшну нужду!“

— **Обильні жерела нафти** відкрито в Старяві і Сушици великій коло Хирова, де в глубинї 140 метрів показала ся нафта при так сильнім напорі ґазів, що часто аж не дають вертїти дальше.

Татова яєшниця.

Яєшниця з солониною і зрізованцем то улюблена страва мого тата; они би єї їли чи в день чи в ночи, кождої години, навіть і в раю було би їм скучно за яєшницею зі зрозованцем! Менї видить ся, що они оженили ся з моєю мамою лиш длятого, що мама уміли робити їм зовсїм до смаку сю страву, они стали господарем на селї лиш длятого, щоби держати богато курий та садити богато зрізованця, а посаду управителя покинули і стали посесором лиш длятого, що їм невільно було держати курий.

Половина нашого города то лиш сам зрізованець, а зимою стоять скринки зі зрізованцем на всїх вікнах в хатї; коли-ж вже зріжуть послїдне стебельце, то настає гірка година! Тато кажуть тогди, що хотїли би жити лиш в краю, де вічно росте зрізованець та сто разів на день зітхнуть і кажуть: Без яєшницї нема житя!

Альфонз учить ся у нас господарства. Він сином старшого лїсничого і вже два роки як скінчив школи, а мої тато мали научити его практичної господарки. Тато нїколи так по правдї не любили Альфонза і як би не то, що Альфонзів тато а мої тато собі приятелями з давен давна, то той любий чоловічок був би у нас не богато зносив чобіт, бо одного разу, коли ще лиш був настав у нас, злегковажив собі яєшницю.

Але з часом можна пізнати правдиву вартість чоловіка. Альфонз має дуже добре серце, есть пильний і вірний, такий красний як рідко, а що найважнїйше — страшно мене любить.

Минувшої зими, зараз по новім, роцї були ми в гостинї у Альфонзового тата. Гандзя, моя будуча зовиця (Господи, як я тїшу ся, що вже не довго буду мусїла говорити „будуча“), завела мене до своєї комнатки, а там побачила я на вікнї повен кошик зацвилих гіяцинтів. Я аж зрадїла. Всї капелюхи, сукні, стяжки навіть мережаний шаль Гандзї вже мене не займали; моя душа линула лиш до кошика з гіяцинтами. Гандзя розповіла менї, що дістала ті цьвіти від свого милого, придворного конюшого; они ледви що були посходили а она сама їх викохала аж до цьвіту. Щаслива Гандзя, як я їй заздрошу! Дістати від наймилїйшого такі пишні квіточки і самій їх кохати та що хвиля думати о тім, що їх дав! Нема незгоди задля яєшницї межи тим, кого серце вибрало, а строгим батьком! У мене на вікнї стояла проста скринка з позрізуваним зрізованцем, котрий Дорка, наша груба кухарка, підливала що дня лїтною водою, щоби бодай ще яке таке стебло штучно вигнати. Щаслива Гандзя!

Нас закликали до обіду і я знеохочена та блїда від заздрости сїла до стола. Принесли страви, татови на окремім тарели яєшницю зі шкварками і зрізованцем. Менї аж сльози стали в очах, коли я подумала о гіяцинтах.

Альфонз, що сидїв лїворуч коло мене, спитав, що менї такого, а Гандзя в своїй злобі розповіла, що знала. Господи, які то ті дївчата, особливо приятельки, злобні, лиш я не така! Але Альфонз не сьміяв ся, лиш зітхнув! Зрозумів мої муки. Господи, яким же дикуном видались менї мої рідні тато, коли в тїй хвили відозвали ся: „В порядним господарстві повинен бути молодий зрізованець через цїлий рік!“

Альфонз хотїв на то щось сказати, але тато подивили ся так строго на него, що я его штуркнула, щоби мовчав. Тепер, послїдної осени, були лїсничівство у нас в гостях. Гандзя була вже з своїм любчиком заручена і він прийшов також. Хороший мужчина, але не вмив ся до Альфонза. Ми ходили по городї і я показала їм рожі, які для мене засадив Альфонз. Повних двіста штук вирвав мій голубчик власною рукою в лїсї і засадив в городї та нащепив. Правда, що богато не приймило ся, але він казав, що на весну другі защїпить та поставить на своїм, хоч би й за двайцять лїт.

— Ну, тогди будеш хиба вже старою панною! — сказала на то Гандзя. (Хиба-ж не правду сказала я, що дївчата злобні.) Я подивила ся на ню з під ока так, як тато дивлять ся на вівчара, коли той їм дає знати, що погибла яка ягничка, а Гандзин любчик зараз зрозумів то тай каже: „Таже Альфонз уложив для вас сего року також цїлий кіш гіяцинтів“. Я почула по собі, що почервонїла ся по самі уши, бо не знала о тім нїчого, а они обоє думали, що я скажу, що то неправда. А може Альфонз прилагодив цьвіти для другої? — прийшло менї на гадку. Але для котрої? Руда і ряба від веснянок, учителева Альма за стара, а з дурною Фльоркою Генцля чей не оженить ся. Аж ось надійшов і Альфонз а Гандзя таки его зараз спитала і він трохи заклопотаний признав ся, але цибульки гіяцинтів мусять ще постояти, заким зачнуть випускати і він длятого засунув кіш з ними під свою постїль.

Я тепер хотїла конче позбути ся скринки зі зрізованцем зі своєї комнати. Не було иншої ради, лиш треба було зрізованець зовсїм знищити. Я збирала длятого попіл з циґар і що дня ним посипувала его. Але зрізованець як би навмисне ріс ще лїпше, а погана Дорка сказала татови, що на моїм вікнї зрізованець росте найлїпше. Тато прийшли подивити ся і, розуміє ся, добачили попіл та ще й подякували за мою старанність.

Того вже було за богато! Мене взяв жаль і гнїв та якийсь страшний біль, так, що я наконець признала ся і сказала татови, що они своїм зрізованцем затроюють менї моє житє. Тато видивили ся на мене і не сказали нїчого. На

— **Родинна драма.** У Вікні в Румунії жив в щастю і достатках купець Яків Сольнер. Він подружив ся перед півтретя роками і жив щасливо з молодою жінкою та маленькою дитиною. Але не так вірною, як він, була его жінка. Одного дня довідав ся Сольнер, що она має любовні зносини з торговельним аґентом Вольфером. Та непевність, чи се донесене есть справедливе, мучила Сольнера і він рішив ся підступом про все довідати ся. Дня 7-го с. м. він прийшов до дому, набрав у куферок річий і казав его відвезти на дворець, бо — як казав — їде в наглих торговельних справах на 14 днів. Попращавши ся сердечно зі своєю жінкою і дитиною, Сольнер переховував ся через два дні в одного із своїх приятелів, а дня 9-го с. м. о 11-ій годині в ночи прийшов неспостережено до своєї хати, де застав жінку з Вольфером при забаві. Сумна певність о зраді жінки так розсердила Сольнера, що двома вистрілами з револьвера застрілив жінку і дитину, але Вольфера не вцілив і той втік. Слідуючим поїздом виїхав Сольнер з Вікна, не знати куди.

— **Величезного осетра**, ваги 5 сотнарів, зловили селяни в Сяні під Перемишлем. Рибу купили зараз жиди за 28 зр. і післали до Відня. Нарід оповідає, що той осетр заповідає велику повінь, бо кілька разів зловлено в Сяні таку рибу то завсїгди були того лїта великі води.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і вихованє.

Добрі ради.

— Кілька рад для наших крамарів. Звістно, що купець і крамар перепродують не лиш добутки з природи, значить ся, сирий товар, але й всїлякі вироби, а сирим товарам мусять часто самі надавати більшої вартости. Они тим способом мимо волї стають промисловцями, хоч на дуже маленькі розміри. У нас, де промисл дуже мало розвинений і де навіть такі товари, котрі би й у нас можна легко та без великих коштів виробити, треба спроваджувати з заграниці, повинні би особливо крамарі звертати увагу на то, щоби поволеньки виробляти ся на промисловців. То річ не так трудна, лиш треба до того трохи голови, а відтак охоти і відваги. Крамар навіть есть змушений шукати собі всїляких способів зарібку, бо само перепродуванє не дає ему ще такого доходу, як більшому купцеви. Промислом міг би крамар собі дуже помагати. Єсть богато таких річий, котрі крамар міг би сам виробляти і мати на них відбит таки в своїм власнім крамі. До таких артикулів торговельних належать н. пр чорнило, ляк, чорнило до чобіт, маса до запусканя підлоги і богато, богато инших. Коли би хтось з крамарів до такого виробу хотів брати ся, не повинен то робити зараз на великі розміри, вкладати в то значнїйший капітал. Треба розпочинати від дуже маленької скількости; зробити насамперед пробу, чи виріб удає ся, а коли удає ся, то пробовати, чи він буде мати відбит. При сій другій пробі треба поступати по купецки, значить ся надати свому виробови вигляд торговельний; чорнило до писаня н. пр. треба спустити в чистенькі фляшечки і добре їх закоркувати, ляк поховати в коробки або позавивати у відповідний папір і т. д., словом, надати свому виробови такий вигляд, який мають ті самі товари спроваджувані з заграниці, а котрі часто зовсїм не суть лїпші від зроблених у нас. Спосіб виробу треба держати в тайнї, бо знайде ся хтось другий, котрий підгляне, підслухає а відтак буде робити конкуренцію. Ще й з того взгляду есть порядно в перших початках мовчати о своїм виробі, щоби переконати ся чи він буде мати відбит, бо у нас люди привикли до заграничних виробів і вже згори, не спробовавши, мають упереджене до своїх. Наконець при виробі на малі розміри можна стрітити ся ще й з иншими трудностями в самих початках. Аж коли покаже ся, що виріб удає ся, що его охотно купуть, треба его пустити на більші розміри, а тогди вже всїлякими способами голосити его сьвітови, робити ему рекляму.

— Проба ременю, чи добре вигарбований робить ся так: Зрізує ся малесенький кусник ременю і кидає ся его в міцний оцет; коли ремін добре вигарбований, то в оцтї змінить ся лиш его барва, він стане трохи темнїйший; коли же лихо вигарбований, то волокна шкіри по якімсь часї здують ся, а цїлий кусник стане як би якась дригльовата маса.

— Ремінь закрасити на чорно: Бере ся 10 дека т. зв. циндри т. е. того зелїза, що відпадає в кузни при кованю, 5 ґрамів копервасу і варить ся ту мішанину в пів літрі винного оцту, а відтак мастить ся щіткою ремін тою мішаниною.

— Чи кава фарбована, пізнає ся тим способом: Кілька зерен кави кидає ся до білка в маленькій скляночцї так, щоби они там могли свобідно плавити і ставить ся скляночку на кілька годин в спокійнім місци. Коли кава була фарбована, то пустить з себе зелену барву в білок, котра доокола зерна утворить зелену обручку. Чим більше кава була зафарбована, тим зеленїйший буде білок доокола зерна.

— Бібулу до вибираня без слїду сьвіжих плям з чорнила можна зробити слїдуючим способом: Купує ся в аптицї або в якій дроґерії за пару крейцарів соли з заячої капусти або т. зв. оксалевої соли, розпускає ся єї у водї так, щоби вода була нею насичена і тою водою зливає ся добру білу бібулу а відтак ставить ся її є на тепле місце, щоби висхла. По висхненю бібула готова до ужитку.

— Знамените чорнило до чобіт т. зв. ліоньске чорнило відзначає ся тим, що надає шкірі не лиш чорної барви але й дуже красного блеску, шкіри зовсїм не псує а при довшім уживаню робить єї майже неперемакаючою. Задля тих прикмет і задля дешевости виробу має се чорнило велику вартість. Єго робить ся слїдуючим способом: а) Насамперед бере ся 20 частий (на вагу) мила, 10 частий крохмалю, 10 частий ґалясівок, 10 частий копервасу і 2000 частий води. Все то разом варить ся цїлу годину і цїдить ся через чистий платок. — б) Відтак мішає ся разом 6 частий бараболянного сирупу і 30 частий сподіюм, додає ся до повисшої мішанини, коли ще тепла і все разом добре перемішує ся. Сирун і сподіюм (вуголь з костий) треба би спроваджувати з фабрик, але они так дешеві, що фабрикация чорнила на більші розміри оплатила би ся.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Будапешт 21 липня. Вел. кн. Володимир приїхав вчера інкоґніто і був на виставі і перебуває нинї в Ґеделе. Завтра має приїхати до Будапешту вел. кн. Михайло.

Верецке 21 липня. Вчера відбуло ся з нагоди тисячлїтя угорскої держави торжественне відкритє верецкого вивозу в присутности мінїстра справедливости. На Бескиді уставлено граничні знаки. В торжестві брала участь і людність руска.

Відень 21 липня. До Pol. Corr. доносять із Солуня, що в родопских горах появили ся малі ватаги в силї около 110 людий і укріпили ся там. Войско турецке в силї півтретя баталїона піхоти і одної гірскої батерії обступило ворохобників.

Рим 21 липня. Король іменував вчера Вісконті-Веносту мінїстром справ заграничних.

Каіро 21 липня. Холера слабне. Оногди було 159 случаїв занедужаня а 119 случаїв смерти. В Александриї нїхто не помер. В египетскім войску був один случай смерти на холеру.

Атини 21 липня. В Гераклїонї зарізали Турки 10 християн а кількох покалїчили. З Канеї вислано до Гераклїону два кораблї.

Льондон 21 липня. В дорозї з острова сьв. Маврикія до Ранґун коло островів Малєдивів затонув анґлїйский корабель „Сієрра Каріма“ а з ним і вся залога.

другий день забрала Дорка ненавистну скринку. Відтак прийшов Альфонз та приніс кошик повен моху, з котрого вже виставали зелені головки гіяцинтів.

Я була така щаслива, що сльозами радости і любови або таки лїтною водою (як Дорка зрізованець) підливала мої гіяцинти і они росли чим раз висше, але з пупінків і цьвиту ані слїду.

Аж ось приїхав до нас в гості татів приятель старий городник. А треба ще сказати, що він був моїм нанашком і я кликала его вуйком. Я з малої дитини мала до него довірє, отже й постановила его спитати, що менї робити, щоби мої гіяцинти цьвили.

Старий вуйко пішов зі мною до моєї комнати оглянути уперті цибульки. Дивив ся то на кіш, то на листочки то на мене, не казав нїчого, але чогось усьміхав ся многозначно. Відтак став мене розпитувати про всїляку всячину і так прийшло до того, що я ему розповіла історию коша з гіяцинтами і свою любов.

Вуйко не сказав на то нїчого, але коли ми вернули спитав сердешного Альфонза іронїчно, звідки він роздобув такі рідкі квітки. Альфонз знайшов ся в великім клопотї, але наконець признав ся, що то не він, але его будучий шурин їх роздобув. Альфонз за мало розуміє ся на городництві, щоби сам міг був о них вистарати ся.

Аж тепер показало ся, що Гандзин суджений наробив! Тепер оправдала ся приповідка: „Свій свого знайде!“ Замість цибульок гіяцинтових, за котрі казав собі Альфонзови добре заплатити, посадив таки просту цибулю, менї вядших сн, що житавску!

А я кохала ті цибульки з цїлою старанностию моєї першої любови, цїлувала тисячі разів зелененькі дудочки, з котрих кожда мала свою назву. Таку дудочку, котра перед часом зівяла, носила я як би який талїзман під корсетом на самім серци!

Мене взяв невисказаний біль, на моє тяженьке горе не було потїхи та й Альфонз був як би прибитий, замкнув ся в своїй комнатї і певно роздумував над тим, чи собі смерть зробити, чи визивати на поєдинок.

Розуміє ся, що тато довідали ся зараз о тій поганій роботї, але лиш засьміяли ся на то. Тати то иногдї таки як би зовсїм без серця. Ну, Марійко — кажуть они — отже тобі татів зрізованець був не до вподоби і ти воліла доглядати житавску цибулю! Не роби собі нїчого з того; скажи Дорцї, нехай позрізує дудки і зварить менї до того яєшницю!

Так і стало ся. Любовний кіш обсмушили і тато мали на кілька днїв цибулї замість зрізованя. З великим торжеством забрали ся они до великої миски, повної яєшницї, та запросили ще до неї і засумованого Альфонза, а той в своїм горю приняв ті запросини.

А тепер по такім лиху прийшло і щастє! Тота яєшниця то була межи обома мужчинами піби та люлька у Турків, котру они спільно курять на знак мира. На тій памятній яєшници спочило цїле моє щастє! Мої тато помякли як та яєшниця; повідомленє Альфонса, що він по своїй тїтцї дістав велику спадщину, було нїби шкварками, з помежи котрих зазеленїла ся нам надія мов ті дудочки цибулї та зрізованя! Тату — добрий, любий, солоденький тату! — Тато сказали так і амінь! Слїдуючої недїлї будемо обходити свої заручини; спросимо всїх людий — розуміє ся, що лиш знакомих і приятелїв, а при сій нагоді вільно вже менї буде обняти навіть Гандзиного недоброго конюшого! Господи, то-ж то Гандзя буде злостити ся, але добре їй так, чого она така злобна!

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.